

Ocena devetmesečnih rezultatov gospodarjenja

Kriza, v kateri se nahaja jugoslovansko gospodarstvo, tudi v devetmesečnem obdobju tega leta ni popustila, kar lepo kaže visoka stopnja inflacije in padec fizičnega obsega ter kvalitete proizvodnje. Vse večja nelikvidnost in intenzivni instrumentarij revalorizacije kot posledica visoke inflacije močno omejujeta, ne samo notranje tokove reprodukcije, marveč tudi zunanje trgovinske tokove. Na slabljenje gospodarske aktivnosti v vse večji meri vpliva tudi demotiviranost ljudi za delo, ki jo pogosto spremljajo prekinitve dela. Zaradi dinarske nelikvidnosti in dragih zalog šepa tudi preskrbljenost gospodarskih organizacij s surovinami in reprodukcijskim materialom. Zaradi omejevanja rasti osebnih dohodkov in vse hitrejša »erozija« realne kupne moči postaja vse manjša plačilno sposobna potrošnja vse bolj usodni omejeval-

ni dejavnik proizvodnje, posebno še kar zadeva investicijske in trajne potrošne dobrine. Nazadovanje povpraševanja pa vodi v nadaljnjo »erozijo« kvalitete izdelkov, saj proizvajalci proizvodne programe prilagajajo zmanjšani kupni moči jugoslovanskih potrošnikov.

Tudi v gradbeni dejavnosti se neprekinjeno soočamo s padanjem proizvodnje, in tudi v preostalih mesecih letošnjega leta ne moremo računati s preobratom. Gradbena dejavnost si bo opomogla šele tedaj, ko bodo oživele investicije v masovne objekte, kar pa je pogojeno z reprogramiranjem dolgov in dogovorom o izgradnji energetskih objektov in magistralnih cest ter z oživiljanjem stanovanjske gradnje.

Oceno poslovanja GIP Pionir in njenih tozdov v devetmesečnem obdobju letošnjega leta podajamo v nadaljevanju.

ZASEDENOST PROIZVODNIH KAPACITET

Gradbena operativa je bila v obravnavanem obdobju dokaj zadovoljivo zasedena. Med najbolj problematičnimi je zasedenost v TOZD zaključna dela Metlika in v nekaterih sektorjih TOZD MKI (EI, KI, prezračevalnik, vodovod, centralna kurjava). S slabšo zasedenostjo se soočajo tudi Togrel (proizvodnja), Lesni obrat (mizarska) in Keramika (montaža peči).

Gospodarstvo se vse težje prilagaja tržnim, organizacijskim in tehnološkim spremembam na svetovnem trgu, zato ni čudno, da je prišlo do zmanjšanja izvoznih naročil. Tako je izvoz gotovih izdelkov v Keramiki in Lesnega obrata tako v Avstrijo kot v ZRN bistveno upadel. Medtem ko je izvoz Lesnega obrata na Dansko spodbuden, približno 4x večji kot v lanskem letu. Ponovno pa so v juliju oživela investicijska dela v tujini, in sicer v ZRN, kjer končuje TOZD Gradbeni sektor Novo mesto prvo fazo del. Perspektive pa so tudi za naprej.

CENE

Planirano ciljno stopnjo inflacije (za december tega leta v odnosu do preteklega decembra), to je 95%, smo že presegli. Primerjava z lanskim septembrom kaže pri produkcijskih cenah 235,3% povečanje (SFRJ 225,9%), pri cenah na drobno pa 210,0% (SFRJ 217,0%). Od začetka leta so se industrijske cene povečale za 153,2% (SFRJ 136,1%), cene na drobno pa za 128,7% (SFRJ 129,5%). Indeks rasti cen gradbenih storitev na dan 30. 9. 1988 pa znaša:

— za gradbena dela v stanovanjski gradnji	220,5
— za gradbena dela v industrijski gradnji	219,6
— za ostalo visoko gradnjo	220,8
— za elektroinstalacije	257,5
— za vodovodne instalacije	267,4
— za kleparska dela	294,2
— za ključavničarska dela	229,4
— za keramičarska dela	226,5

LIKVIDNOST

Po podatkih IB se je likvidnost v zadnjih treh mesecih letošnjega leta nekoliko poslabšala v primerjavi s stanjem ob polletju. Med gradbenimi tozdi edino Ljubljana nima večjih likvidnostnih problemov, medtem ko je v TOZD Novo mesto likvidnost slaba, v TOZD Krško in Zagreb pa celo kritična. Vzroke lahko iščemo prav v velikem obsegu gradnje za trg, ki angažira ogromna obratna sredstva, zato bi bilo nujno pridobiti več investicijske gradnje. Predvsem pa bi morali nastopiti s konkurenčno ceno, kar pa bi pomenilo znižanje stroškov na vseh ravneh. Večje likvidnostne težave imajo tudi tozdi MKI, Togrel in LO. Med ukrepi za izboljšanje likvidnostne situacije omenjenih tozdov naj omenimo: povečati komercialno dejavnost, racionalnejša uporaba surovin, preveriti proizvodni proces (ozka grla, zastoji), hitrejši obtok sredstev, predvsem denarja, izboljšati prodajne pogoje (pospešiti prodajo na obroke in razne načine kreditiranja), izboljšati kvaliteto izdelkov, zmanjšati zaloge gotovih proizvodov itd.

(Nadaljevanje na 2. strani)

**ČESTITAMO
ZA DAN
REPUBLIKE**

**družbenopolitične
organizacije
samoupravni organi
uredništvo glasila**

(Nadaljevanje s 1. strani)

OCENA DOSEŽENIH POSLOVNIH REZULTATOV NAŠE DO

Možnost realizacije gospodarskega plana za leto 1988 se potrjuje tudi ob devetmesečnem obračunu, saj dosega bruto realizacija 77% letno planirane. Presežen je tudi plan za to obdobje, in sicer za 15%, glede na lansko obdobje pa beležimo 167% porast.

Zaradi upočasnjene rasti stroškov v primerjavi z rastjo realizacije ugotavljamo visoko nadplansko pokritje III, medtem ko je v primerjavi z enakim obdobjem lani pokritje III nekoliko nižje.

Nekoliko manj ugoden je rezultat po plačani realizaciji, vendar bistveno ne odstopa od plana, na lansko obdobje pa je celo ugodnejši. Celotni prihodek dosega 62% letnega oziroma 87% kumulativnega plana. Nekoliko slabši delež zavzemata dohodek in čisti dohodek glede na letni in kumulativni plan. Vendar pa čisti dohodek zadošča za pokrivanje realiziranih osebnih dohodkov in

skladov, čeprav ne v planirani višini. V strukturi dohodka predstavljajo višji delež, kot smo planirali, obveznosti iz dohodka, ki pa so glede na lansko obdobje nižje ter del čistega dohodka za osebne dohodke, ki je tudi glede na lansko obdobje povečal svoj delež.

V obravnavanem obračunskem obdobju ne izkazuje noben tozid in ne DS izgube, medtem ko je nekaj takih, ki ne dosegajo minimalne stopnje akumulacije, to je 50% dosežene v dejavnosti (TKI, Zagreb, Togrel), medtem ko je na nivoju delovne organizacije minimalna akumulacija usklajena po družbenem dogovoru.

Zaposlenost na osnovi delovnih ur se je v primerjavi z enakim lanskim obdobjem zmanjšala za 8% in je za 6% nižja od zastavljenega plana. Število učinkovitih ur se je zmanjšalo le za 2%, kar je manj kot število zaposlenih, kar kaže na boljšo izkoriščenost delovnega časa. Delež nadur se je zmanjšal za 62%, delež izostankov pa za 3%.

EKONOMSKI BIRO

Konferenca sindikata DO

Težki in stalno spreminjajoči se pogoji gospodarjenja, zapiranje tržišča, padanje kupne moči prebivalstva ter omejene možnosti preusmeritev imajo vpliv tudi na poslovanje naše delovne organizacije. To se odraža v slabi zasedenosti kapacitet, velikih težavah pri pridobivanju del, naraščajočih stroških poslovanja, zmanjševanju zaposlovanja, rasti zadolženosti in obremenitev z obrestmi, in ne nazadnje, v realnem padcu dohodka delavcev. Za preseiganje tega stanja morajo tudi OOZS delovati tako, da bodo problemi razreševani vsebinsko ter s tem izraženi resnični interesi članstva.

Izhajajoč iz programa delovanja konference osnovnih organizacij sindikata ter dokumentov junjske razširjene seje republiškega sveta ZSS so usmeritve osnova za takojšnje izvajanje nalog v OOZS.

USMERITVE ZA DELOVANJE

OD POSLOVNIH IN STROKOVNIH SLUŽB TERJATI:

a) Na področju gospodarjenja: preverjanje obstoječih programov v smislu tržne in dohodkovne učinkovitosti z analizo možnih preusmeritev, preverjanje zasedenosti del in nalog s stališča učinkovitosti posameznika in izkoriščenosti delovnih sredstev ter ob tem ugotoviti morebitne presežke delavcev, pripraviti programov razvoja s tehnološko in kadrovsko prenovo.

b) Na področju zaposlovanja: da se pripravijo programi za odpiranje novih delovnih mest, da imajo prednost pri zaposlovanju mladi in strokovno bolj usposobljeni, da se izdelajo kriteriji za ugotavljanje, kateri delavci so tehnološki ali ekonomski višek, da se pripravijo programi usposabljanja, prekvalifikacij in prezahtevnejših ekonomskih in tehnoloških viškov, da se zagotovi ustrezna zaposlitev delovnih invalidov.

c) Na področju delitve OD:

da se takoj in stalno uveljavi najnižji osebni dohodek (trenutno v višini 453.000.— din), da se tabela delovnih nalog in opravil oblikuje tako, da bo zagotavljala razporejanje ustrezno znanju, izobrazbi in sposobnosti posameznika ter da bo za vsa dela in opravila vsebovala odgovarjajoče motivacijske prvine,

d) Na področju socialne varnosti

da se pripravljajo pregledi in ocene socialnih razmer delavcev in njihovih družin, t. j. da se pravočasno predvidi njihovo možno ogroženost in istočasno, možnosti za razrešitev ugotovljenih socialnih težav, da se na ravni TOZD ali OZD oblikujejo skladi za pomoč socialno ogroženim delavcem in njihovim družinam.

Podane USMERITVE so tematski okvir za 3. sejo KONFERENCE OOZS v GIP PIONIR, ki bo v decembru.

Predsednik KOOS:
Stane Čelesnik

PIONIR



29. oktobra je bil organiziran seminar za člane ZK, predsednike OOS, predsednike delavskih svetov, poslovodne delavce in vodje sektorjev. Seminar je organiziralo predsedstvo konference ZK DO z namenom poglobiti spoznanja o pogojih in posledicah upoštevanja ekonomskih zakonitosti v gospodarjenju s poudarkom na procesih v tržno usmerjenem podjetju.

Predavanja in razgovor po temah so vodili: Ciril Baškovič iz CK ZKS. Podjetje v tržnem gospodarstvu — značilnosti tržnega gospodarstva in prehod na tržno gospodarstvo — imperativi tržno usmerjenega podjetja (inovativno vodenje, tehnološki razvoj, organizacijski razvoj, kadri); Zveza komunistov in sindikat v sodobnem, tržno usmerjenem podjetju; mag. Janez Gabrijelčič — Strategija razvoja Pionirja in njegova organiziranost ter Tone Mihelič, dipl. org. dela — Nekatere smeri bodočega razvoja kadrovske dejavnosti GIP »Pionir«. O sami pomembnosti seminarja priča zgornji posnetek, saj je bila udeležba polno številna. (Foto: Borsan)



STANE MEDIC

Je s svojo inovativno sposobnostjo skonstruiral orodje za prebijanje odprtih za cilindrične vložke ključavnic, ki se jih uporablja pri rednem delu v proizvodnji kovinskih vrat. Poleg številnih prednosti prinaša realizacija omenjenega orodja v obratu KI gospodarsko korist v višini 5 milijonov dinarjev.



JOŽE PRIMC

Je z dolgoletnimi izkušnjami in inventivnim pristopom na tunelskih opažih predlagal in realiziral tehnično izboljšavo na podpornem odru za izvlačanje opažnih elementov. Uvedba njegove inovacije je pocenila montažo, izboljšala funkcionalnost in zagotovila večjo varnost. Sprememba na podpornem odru pri opažni tehnologiji tunelske gradnje daje letni prihranek okrog 9 milijonov dinarjev.

STANE MEDIC IN JOŽE PRIMC PREJELA NAGRADO

Občinska raziskovalna skupnost Novo mesto je v sodelovanju z izvršnim svetom skupščine občine Novo mesto, družbeno političnimi organizacijami občine Novo mesto ter medobčinsko gospodarsko zbornico letos že enajstič podelila diplome in nagrade najuspešnejšim inovatorjem, raziskovalcem in mentorjem, ki s svojim delovanjem prispevajo k nadaljnjemu razvoju inovatorskega in raziskovalnega dela v občini Novo mesto. Organizator letošnje podelitve je bila delovna organizacija NOVOTEKS, podelitev pa je bila 27. oktobra ob praznovanju občinskega praznika.

Podeljene so bile nagrade: za raziskovalno delo mladih (2), za mentorsko delo z mladimi raziskovalci (2), za množično inventivno dejavnost (10), za raziskovalne dosežke (7), za pospeševanje raziskovalne dejavnosti (2) in ena nagrada za dolgoletno razvojno raziskovalno delo.

Med dobitniki nagrad sta bila tudi naša delavca Stane MEDIC iz MKI in Jože PRIMC iz Gradbenega sektorja Novo mesto. Nagradi za množično inventivno dejavnost sta jima podelila Feliks STRMOLE, predsednik skupščine občinske raziskovalne skupnosti, in Ivo LONGAR, predsednik izvršnega sveta občine Novo mesto.

Obema nagrajencema iskreno čestitamo tudi delavci PIONIRJA.

K. B.

SEZNAM AVTORJEV INVENTIVNIH PREDLOGOV, S KATERIMI SMO SODELOVALI NA REGIJSKI RAZSTAVI

— Derlink Darko, dipl. gr. ing., in Žbontar Ignac, dipl. ing. arh., z inventivnim predlogom Dvokapna strešna plošča razpona od 12,00 do 19,20 m

— Radman Josip, gr. ing., in Gril Jože, gr. teh., s tehnično izboljšavo Objemka z zagozdo pri opažu P-2000

— Volčanšek Franc, analitik, Volčanšek Rajko, str. teh., in Rugelj Bojan, zunanji sodelavec, s tehnično izboljšavo Avtomatski merilec Pionir na železokrivskem stroju

— Subašič Sejfudin, ključavničar, s koristnim predlogom Kovinski opaž betonske ERTE

— Medic Stane, delovodja-ključavničar, s tehnično izboljšavo Orodje za prebijanje odprtih za vložke cilindričnih ključavnic

— Mavsar Janez, el. teh., s koristnim predlogom Skrajšanje cevi pri postopku odpuščanja pečnic

— Bračko Tomaž, gr. teh., Bizjak Zdravko, gr. ing., Mavsar Janez, el. teh., in Milojevič Siniša, gr. teh., s tehnično izboljšavo Racionalizacija mavčnih modelov

— Plut Anton, gr. delovodja, z inventivnim predlogom Jarem za nakladanje in razkladanje

— Bučar Mateja, gr. teh., z inventivnim predlogom Kompostni zaboj (montažni in polmontažni)

— Križman Alojz, električar, s tehnično izboljšavo Zaščita stikala na vibratorju WACKER

— Miklič Aleksander, str. teh. Hervolj Janez, ključavničar, in Poljak Bahrija, ključavničar, s tehnično izboljšavo Priprav za razrez in vodilno konstrukcijo za razrezovanje opažev outinord.

Na razstavi sodeluje samo nekaj avtorjev s vojimi inventivnimi predlogi, ki smo jih uspeli posneti v času realizacije v operativi. Smatramo, da bomo naslednje leto razstavili tvoj predlog — dragi INOVATOR.

Jože Gril

ŽE NA POTI V INOVATIVNO DRUŽBO

Nenehna rast naložb v tehnično-tehnološke raziskave omogoča znatno povečanje proizvodnih zmogljivosti, le-te pa povečano ponudbo na tržišču. Se posebej to velja za razvoj gradbeništva in industrijo gradbenega materiala v Evropi in s tem tudi v Jugoslaviji.

Tržišče se je preobrazilo v trg kupcev, kar pomeni, da se je prostor za pravilne odločitve v OZD zmanjšal in s tem povečal tržni riziko, tako absolutni kot relativni. V okvir takih ugotovitev spada vsaka naložba v proizvodnjo, tržni riziko pa je večji, kolikor se je k naložbi pristopilo nenačrtno, nesistematično oz. brez uporabe tistih možnosti, ki jih dajeta politika in strategija marketinga (trženja).

Turbulentna gibanja v gospodarstvu in politiki, omejevanje investicijskih naložb, predvsem pa občutno zmanjševanje potrebe po velikih gradbenih objektih postavljajo vsako gradbeno organizacijo v negotovost.

Če ne sodeluje v raziskavah in razvoju vedno novih proizvodnih programov, tehnoloških postopkov in organizacijskih prijemov, če ne reagira dovolj hitro na dogajanja na tržišču in če ne reagira na akcije tržnih udeležencev, je obsojena na hiranje. Velika možnost je, da bo hitro nehala obstojati.

Splošna poslovna politika in v njenem okviru dobro zaznavane organizacijske rešitve, strokovnost in zagnanost kadrov, jasno določeni cilji in metode procesa raziskovanja in dobro zastavljeni analitični kriteriji za ocenitev možnih alternativ, so zagotovilo pravilnih odločitev glede novih investicij.

Raziskava tržišča je eno od najpomembnejših parcialnih področij marketinga in vir marketinškega informativnega sistema. Brez raziskave tržišča ni možno oblikovati smotrnih odločitev na parcialnih področjih politike marketinga. Raziskava tržišča mora vključiti vse tiste analize, ki naj omogočijo vnaprejšnje oblikovanje strategije marketinga za nove naložbe.

Danes pa moramo poudariti, da je **drugo področje**, ki je za investicijsko politiko **zelo pomembno**, vprašanje strategije inovacije. Inovacije, pogosto edina pot za podjetje, da se obdrži na tržišču, ni moč izpeljati ad hoc. Inovacijski postopek zahteva izoblikova-

no tehniko in določen postopek. V praksi so oblikovana načela, ki okvirjajo tak postopek v desetih stopnjah. Obravnava teh stopenj neposredno ne sodi v ta uvod, mislim pa da je potrebno posebej poudariti določilo: inovacije morajo temeljiti na informacijah, ki omogočajo pregled bodočega tržišča (analiza trendov narodnega gospodarstva in še posebej panoge, h kateri pripada OZD doma in v tujih razvitih tržiščih).

Niti inovatorji (kot osebe) niti njihovi kolektivi seveda ne morejo imeti koristi od inovacijskih zamisli, ki ne prodrejo do kupcev in uporabnikov. Trženje se, tako kažejo izkušnje, pripravlja enako dolgo kot tehnično-tehnološka dodelava nove zamisli. Torej mora biti konec ločenosti raziskovanja, razvijanja in trženja; namesto koncepta R/R/M ali RR/m, je nujen koncept RRM. Le tako namreč najbolj omogoča neogibni vpliv tržnih raziskav (sedanjih in verjetnih bodočih potreb) na RR proces, s tem pa tudi večjo verjetnost, da bo novi izdelek (usluga op. avt.) na trgu prodril in prinašal prihodek, dohodek in ostanek dohodka.

Začetek organiziranega pristopa na področju inventivne dejavnosti v GIP PIONIR sega v leto 1975. Takrat je naš centralni delavski svet sprejel prvi pravilnik o inventivni dejavnosti, na osnovi katerega je bila imenovana tudi strokovna komisija za inventivno dejavnost. Njene naloge so bile predvsem v spodbujanju ljudi k inovativnosti, zbiranju inventiv-

nih predlogov, strokovnemu ocenjevanju, izračunu gospodarskih koristi in odškodnin oziroma nagrad inovatorjem. S tem je bilo formalnostim zadoščeno, pravih rezultatov pa ni bilo. Komisija v svoji osamljenosti ni uspela v prizadevanjih za razmah inventivne dejavnosti v DO in temu primeri so bili tudi rezultati. V prvih sedmih letih je bilo evidentiranih samo sedem inventivnih predlogov, od teh pa jih je bilo le nekaj realiziranih v praksi. Tako skromni rezultati so nas prisilili k analizi stanja in sprejetju ustreznih ukrepov, od katerih sta bila bistvena dva:

1. vodilne in vodstvene strukture se morajo maksimalno vključiti na področje afirmacije inventivne dejavnosti, inovatorjem pa nuditi ustrezno moralno podporo,

2. na področje inventivne dejavnosti se mora vključiti tudi razvojno-raziskovalni oddelek v smislu strokovne pomoči inovatorjem in prenosu inovacij v prakso.

Poleg omenjenega smo v tem obdobju, to je v začetku leta 1983, pričeli tudi z že dokaj znano vsakoletno majsko akcijo »Imaš idejo — na dan z njo«, ki smo jo popularizirali z ustreznimi plakati, članki v internem pa tudi regijskih in republiških glasilih. Ta prizadevanja so obrodila spodbudne rezultate. Število prispelih inventivnih predlogov se je začelo povečevati in je znašalo po letih takole:

1983	1984	1985	1986	1987	1988
11	32	44	57	124	153

Realno se je večala tudi gospodarska korist in število realiziranih predlogov v praksi. Ljudje vse bolj ugotavljajo, da inventivni predlogi prinašajo korist delovni organizaciji, inovatorji pa čutijo možnost dodatnega vira dohodka še posebej v teh kriznih časih. Tako smo samo v prvi polovici letošnjega leta prejeli 149 inventivnih predlogov, gospodarska korist pozitivno ocenjenih znaša cca 350.000.000 din, nagrade inovatorjem pa 18.000.000 din. Če se bo trend naraščanja inventivnih predlogov nadaljeval kot v zadnjih dveh letih, pričakujemo drugo leto že 400 predlogov, kar bi pomenilo, da je na področju inventivne dejavnosti aktivno vključen vsak deseti delavec Pionirja.

Na osnovi tega bi po definicijah iz strokovne literature (še posebej če upoštevamo specifično gradbeno stroko) za našo delovno organizacijo že lahko rekli, da je na pohodu v inovativno družbo, naše poslovanje pa prehaja od rutinskega k inovativnemu.

Ce se na kratko ozrem še k strukturi inventivnih predlogov, lahko ugotovim, da so na začetku, predvsem v obdobju 1975 — 85, prevladovali tehnični predlogi. V zadnjih treh letih se je spekter razširil tudi na druga področja, kot so področje organizacije in nagrajevanja. V pogledu sprejemanja pojma inventivne dejavnosti smo dosegli dober sprejem pri večini zaposlenih. To nam potrjuje tudi dejstvo, da skoraj ni več izražene zavisti, ko so nekateri videli le nagrade inovatorjem, ne pa tudi koristi, ki jo ima od inovacij delovna organizacija.

Kot sem že omenil, ima v naši delovni organizaciji pri pospeševanju inventivne dejavnosti zelo pomembno mesto razvojno-raziskovalni oddelek, ki deluje v okviru tehnične službe. V naši DO si je razvojno raziskovalno delo po nekdanjih sušnih letih



Dobitniki diplom in značk »Inovator« Pionir za leto 1988

pridobilo pomembno in priznano vlogo, seveda na osnovi rezultatov dela. Obe sferi skušamo čim bolj harmonično povezati. Smatramo sicer, da je razvojno-raziskovalno delo primerne pomena za napredek naše DO, inventivna množična dejavnost pa ga uspešno in koristno dopolnjuje in dviga splošno raven inovacijske kulture.

Na področju spodbujanja inventivne dejavnosti ima razvojno-raziskovalni oddelek oziroma v njegovem okviru lani profesionalno zaposlen delavec predvsem naslednje naloge:

1. propagira inventivno dejavnost,

2. spremlja razvoj inventivne dejavnosti doma in v svetu ter prenaša ustrezne metode in načine spodbujanja inventivne dejavnosti,

3. zbira vso potrebno dokumentacijo in jo posreduje komisiji za inventivno dejavnost,

4. opravlja administrativna in tehnična dela celotnega postopka, ki so v pristojnosti komisije,

5. nudi predlagateljem inventivnih predlogov vso potrebno pomoč pri uresničevanju in dopolnjevanju njihovih prijav in predlogov do končne priprave za obravnavo,

6. varuje predlagateljev interes in njegovo anonimnost,

7. spremlja učinkovitost inventivnih predlogov med njihovim izkoriščanjem in posreduje komisiji za inventivno dejavnost podatke za izračune gospodarske koristi in odškodnin inovatorjem,

8. skrbi za prenos inventivnih predlogov v prakso.

Kar se tiče sredstev za prenos inventivnih dosežkov v prakso, imamo na nivoju DO združena sredstva za razvoj. Vsi tozdi v ta sklad združujejo 0,2% celotnega prihodka. S temi sredstvi se pokrivajo stroški razvojno-raziskovalnega dela, kar se tiče inventivne dejavnosti pa predvsem stroški prenosa inventivnih dosežkov v prakso in nagrade inovatorjem. Ob tem naj omenim, da se plače razvojno-raziskovalnih delavcev pokrivajo preko svobodne menjave dela (razvojno-raziskovalni oddelek je v okviru DSSS).

Iz prikazanega je razvidno, da je v naši delovni organizaciji razvojno-raziskovalno in inventivno delo povezano, da se koristno dopolnjuje in da ta povezava daje solidne rezultate.

Predsednik komisije za inventivno dejavnost DO
Andoljšek Jakob, dipl. oec.

Za inventivne predloge v letu 1988, ocenjene kot tehnične izboljšave ali koristni predlogi, ki so bili realizirani oziroma so v fazi realizacije, je komisija za inventivno dejavnost na svoji 7. redni seji dne 3. 10. 1988 predlagala naslednje avtorje inventivnih predlogov, da prejmejo diplomu in značko »Inovator« Pionir:

1. Tovariša **Franc Bobnar in Janez Kastelic** iz tozda MKI — avtopark za tehnično izboljšavo na orodju za popravilo avtomobilskih gum — tovrnega prometa in gum gradbene mehanizacije.

Avtorja sta z analizo ugotovila, da nabavljeni grelec na orodju za popravilo gum gradbene mehanizacije ne zagotavlja dovolj toplote, zato sta zamenjala grelec, ki ustreza tipom gum, in vzmet, ki omogoča konstantni pritisk grelca na gumo ob popravilu.

2. Inovatorji iz tozda MKI — Vzdrževanje **Aleksander Miklič, Janez Hervol in Bahrija Poljak** za tehnično izboljšavo »priprave za razrez in vodilne konstrukcije za razrezovanje outinord opažev.

Avtorji so z napravo omogočili točen razrez starih opažev na predpisano višino z enkratnim rezom na vodilni konstrukciji razrezne mize. S tem so izboljšali kvaliteto razreza, zmanjšali porabo materiala in fizični napor delavca.

3. Tovarišu **Alojzu Križmanu** iz tozda MKI — Vzdrževanje za tehnično izboljšavo izdelave zaščite stikala na vibratorjih WACKER — premični.

Vse pogostejši pojav lomov stikal na omenjenih vibratorjih je avtor tehnične izboljšave rešil na cenen, toda kvaliteten način. S kovinsko zaščito je preprečil lom stikala, podaljšal življenjsko dobo in zagotovil varnost pred udarom električnega toka.

4. Tovarišu **Jožetu Primcu** iz tozda Gradbene operative Novo mesto za tehnično izboljšavo na odru za izvlačanje tunelskih opažev outinord.

Na osnovi dolgoletnih izkušenj na opažu outinord je avtor razčlenil problem odra za izvlačanje opaženih tunelov: poceniti mon-

tažo, izboljšati funkcionalnost in zagotoviti večjo varnost pri delu. To je avtorju uspelo tako, da je skonstruiral pritrditev podpore tip »B« na podporno konstrukcijo odra za izvlačanje.

5. Tovarišu **Jožetu Hafnerju** iz tozda MKI — Kovinski izdelki za tehnično izboljšavo pri vpeljavi novega sistema izdelave zaščitnih žaluzij s kovičenjem.

Avtor je s tem rešil problem varjenja in dodatne obdelave aluminija pri izdelavi zaščitnih žaluzij. Predlagana rešitev se je uporabljala na objektih PDE Zagreb — Malešnica.

6. Tovarišu **Štefanu Zupančiču** iz tozda MKI — Kovinski izdelki za tehnično izboljšavo ročnega orodja za krivljenje cevi.

Avtor je na enostaven način rešil problem krivljenja manj zahtevnih krivin pri proizvodnem programu v obratu kovinskih izdelkov, saj so se do sedaj posluževali sestave krivin z varilnimi loki in oddajanjem del zunanjim kooperantom.

7. Tovarišu **Marjanu Grilu** iz tozda MKI — Kovinski izdelki za tehnično izboljšavo pri izdelavi vrtljivih ploščic — gradbene podpore.

Avtor je z analizo poškodb vrtljivega spoja ploščice pri gradbenih podporah prišel do zamisli, da se zamenja doma narejeno kovico iz okroglega jekla Ø 12 s standardno kovico Ø 12, ki je iz kvalitetnejšega jekla. S to spremembo se je bistveno skrajšal čas popravila omenjenega dela gradbene podpore in zagotovil daljšo življenjsko dobo vrtilišča.

8. Tovarišu **Francu Nemaniču** iz tozda Zaključna dela Metlika za tehnično izboljšavo priprave za krivljenje žlebnih kljuk.

Avtor inventivnega predloga je na enostaven, toda kvaliteten način zamenjal staro tehnologijo izdelave žlebnih kljuk, ki se jo je do realizacije inventivnega predloga uporabljalo v tehnologiji izdelave žlebnih kljuk.



9. Tovarišu **Robertu Strašiču** iz tozda MKI — Sektor elektro instalacije za tehnično izboljšavo kontrolnika faznega zaporedja.

Avtor inventivnega predloga je rešil problem poškodb pravilnega faznega zaporedja in izpada ene faze, s čimer se zavarujejo navitja motorja pred poškodbo.

10. Avtorja tehnične izboljšave **Egon Kocjan** iz DSSS — tehnična služba in **Vladimir Petrovič** iz Togrela za računalniški program Izdelava statičnih računov Togrel konstrukcij z osebnim računalnikom.

Avtorja sta z računalniškim programom, ki so ga v praksi pričeli uporabljati že v letu 1987, prispevala predvsem k zmanjšanju porabe časa za izdelavo statičnih računov v povprečju za 50%, omogočila hitro določanje optimalnega tipa elementa in konstrukcije, z uporabo programa se zmanjšuje poraba armature za cca 3%, s kontrolo povesa in razpok se zmanjšuje možnost eventualnih sanacij, omogoča hitro pridobitev podatkov o količini armature za potrebe izdelave ponudb.

Računalniški program je v tozdu Togrel zaživel v popolnosti in si brez njega ne morejo več predstavljati normalnega poslovanja.

(Nadaljevanje na 9. strani)



Besede so nemočne, da bi opisale vso veličino dela, ki ga je pokojni Ivan Kočevar opravil med nami. Njegova največja vrlina je bila izredna osebna skromnost. V utemeljitvi ob podelitvi Kraigherjeve nagrade je bilo zapisano: »Verjetno je zelo malo delovnih organizacij, v katerih daje direktor osebni pečat celotnemu poslovanju podjetja v tolikšni meri, kot je to v primeru Pionirja!«

In memoriam!

Saj ni rečeno,
da Te ni.
Čeprav v decembru
sonca ni
in mraz na šipe
se obeša —
med nami si.

Saj ni rečeno,
da Te ni.
Čeprav besede dah
nam peša
in solze brišejo
oči —
med nami si.

Saj ni rečeno,
da Te ni,
čeprav Tvoj glas se več
ne sliši.
Beseda Tvoja —
v nas živi.

Ko se oziram o
okrog,
povsod Te čutimo —
mi vsi.
Saj ni rečeno,
da Te ni.
Med nami boš,
med nami si!

R. ROBIČ

Obletnice njegove smrti pa so se spomnili tudi nekdanji direktorji delovnih organizacij v GIPOSS-u — Andrej Plestanjak, Miran Školaris, Marko Škerl, Sergej Bubnov in sedanjí direktor Drago Ternovšek. Ob položitvi cvetja na njegov grob je spregovoril Sergej Bubnov.

Pred desetimi leti sem govoril tukaj ob odprtem grobu Ivana Kočevarja v imenu slovenskega gradbeništva. Takrat nisem bil več pri GIPOSS-u. V imenu GIPOSS-a je spregovoril Drago Ternovšek, takratni sekretar in sedanjí generalni direktor GIPOSS-a. Danes smo se zbrali bivši direktorji podjetij, nekdanji člani GIPOSS-a, da bi zaznamovali vsakoletni GIPOSS-ov dan. V program srečanja je vodstvo Pionirja, ki je letos gostitelj našega srečanja, uvrstilo tudi položitev venca na grob Ivana Kočevarja, dolgoletnega direktorja Pionirja in člana upravnega odbora GIPOSS-a.

Zelo cenim to gesto vodstva Pionirja, ki se je v soglasju z vodstvom GIPOSS-a odločilo, da počastimo spomin na Ivana Kočevarja. Družba, ki zna ceniti svoje zaslužne ljudi tudi takrat, ko jih ni več med nami, se bo gotovo uspešno in skladno razvijala. To je dokaz moralne kvalitete kolektiva, kar je pogoj slehernega napredka.

Ivan Kočevar je bil človek, ki je vreden tega spoštovanja in spomina. Deset let sem delal z njim, ko sem bil direktor GIPOSS-a, in v vsem času najinega sodelovanja ni bilo med nama niti

najmanjšega nesporazuma. Bil je izreden organizator, odličen gradbenik, ki je poznal tehnologijo graditve do najmanjših detajlov.

Bil je tudi širok v svojih konceptih. Znal je gledati naprej, videti bodoči razvoj podjetja ter ga pravilno usmerjati. Tako je postavil trdne temelje za nadaljnjo izgradnjo Pionirja, temelje, na katerih se je razvil današnji Pionir, ki zavzema eno prvih mest v vrstah slovenskega gradbeništva.

Še več, bil je človek besed. Ta lastnost, že precej redka v naših današnjih časih, je pogoj za dobre medčloveške odnose in za uspešno poslovanje v gospodarstvu. Bil je tudi osebno skromen človek. Pri vsej svoji izjemni energiji, volji in vztrajnosti, ki jo je vlagal v svoje delo, ni nikdar govoril v svojem lastnem imenu — zmeraj je govoril v imenu kolektiva, v imenu Pionirja. Zato je tudi prav, da danes tukaj z nami stojita tudi Slavko Guštin, sedanjí predsednik PO Pionirja, in član PO ing. Stojan Horvat, njegova večletna najozja sodelavca.

Prav je, da smo danes prišli na grob Ivana Kočevarja, tega izrednega človeka, in žal mi je, da ga ni več med nami.

ing. Sergej Bubnov



Delegacija pred položitvijo venca na grob pokojnega Ivana Kočevarja.



Naša ekipa na memorialu.

Sprehod skozi desetletje

1. Memorialni turnir je bil organiziran leta 1979. V prvih treh letih je bilo tekmovanje organizirano dvodnevno, vabljenih pa je bilo po 28 ekip. Glede na to, da ni bilo možno zagotavljati redno udeležbo toliko števila ekip so bili od 4. memoriala dalje memoriali enodnevni, vabljenih pa je bilo po 16 ekip. Skupno se je v 10-letnem obdobju tekmovanja udeležilo 163 ekip s približno 1800 tekmovalci.

Tekmovalci so podrli skupno 122.694 kegljev oziroma pov-

prečno 753 kegljev na ekipo. Najboljše povprečje je bilo doseženo s 799 podrtimi keglji na 4. memorialu, najslabše pa na 10. memorialu le 710 podrtih kegljev.

Od 16 stalno vabljenih ekip so se tekmovanja udeležile: 4 ekipe 10-krat; 4 ekipe 9-krat; 3 ekipe 8-krat; 3 ekipe 7-krat; in 2 ekipe 6-krat, ostale vabljene ekipe so se tekmovanja udeležile od 0 do 3-krat.

Zmagovalci memoriala so bile naslednje ekipe:
KONSTRUKTOR Maribor — 3x, GRADIS Ljubljana in IMV Novo mesto po 2x ter PIONIR Novo mesto, TVD Partizan Brežice in INGRAD Celje po 1x. Rekord memoriala je bil dosežen:

— 853 kegljev	IMV Novo mesto	(I.)
— 860 kegljev	KONSTRUKTOR Maribor	(II.)
— 903 kegljev	GRADIS Ljubljana	(III.)
— 935 kegljev	KONSTRUKTOR Maribor	(VI.)

Ob upoštevanju da zadnje mesto na vsakokratnem memorialu prinaša ekipi 1 točko, vsako naslednje višje mesto pa 1 točko več od predhodnega, dobimo naslednje uvrstitve najuspešnejših ekip.

	št. nastopov	št. točk	št. kegljev	povprečje na tekmo
1. Pionir Novo mesto	10	132	8233	823
2. Konstruktor Maribor	8	127	6749	844
3. Ingrad Celje	10	114	8006	801
4. IMV Novo mesto	10	112	7906	791
5. TVD Partizan Brežice	9	111	7325	814
6. Železničar Novo mesto	10	82	7523	752
7. Gradis Ljubljana	6	80	4987	831
8. Novoteks Novo mesto	9	80	6837	760



Skupinski posnetek ob 10. jubilejnem memorialu.



Memoriala I. Kočevarja se je udeležila tudi njegova soproga Vida.

X. memorial Ivana Kočevarja

V organizaciji kegljaške sekcije pri Sindikalnem športnem društvu »Pionir« Novo mesto je bil v soboto, 19. 11. 1988 na kegljišču LOKA v Novem mestu organiziran X. memorialni turnir »IVANA KOČEVARJA« v borbenih igrah.

Povabljen je bilo že tradicionalnih 16 ekip in sicer 8 ekip gradbenih delavnih organizacij s področja Slovenije, 6 ekip delovnih in športnih organizacij z regionalnega področja, ekipa veteranirov in ekipa organizatorja. Žal je bil odziv ekip glede na težavno gospodarsko situacijo in iz nekaterih objektivnih razlogov znatno slabši kot prejšnja leta tako, da se je tekmovalstvo udeležilo le 9 ekip.

Kljub manjšemu številu ekip je tekmovalstvo potekalo v zelo izenačenih borbah za vsak kegelj, zmagovalca pa ni bil znan vse do poslednjih metov. Glede na rekord memoriala z 935 keglji je rezultat zmagovalca 813 kegljev in povprečje ekip 710 kegljev, na prvi pogled dokaj skromen. Potrebno pa je ugotoviti, da je postala

lo kegljišče z zamenjavo kegljev znatno »težje« in so zato doseženi rezultati v povprečju realno nižji in slabši.

Desetletje uspešno organiziranih memorialnih turnirjev, ki nas je vsako leto ponovno družilo in združevalo je za nami. Z doseženimi rezultati smo brez dvoma lahko zadovoljni ter ponosni na opravljeno delo s katerim smo vsako leto na najlepši in najbolj pristen način obudili in ohranili spomin na našega velikega direktorja, kegljača in prijatelja Ivana Kočevarja. Vsekakor pa bo potrebno v novo obdobje stopiti z novim načinom tekmovanja, ki bo na osnovi izkušenj X. memoriala glede odziva in udeležbe ekip, zagotovil boljši interes ekip in ustrezno kvalitetno raven tekmovanja.

Ob zaključku izrekam priznanje in zahvalo vsem ekipam za udeležbo, članom kegljaške sekcije za organizacijo tekmovanja in vsem ostalim, ki so nam po svojih močeh pomagali pri izvedbi memorialov v preteklem desetletju.

UVRSTITVE:

1. IMV Novo mesto	(468+345)	813 kegljev
2. PIONIR Novo mesto	(397+401)	798 kegljev
3. KONSTRUKTOR Maribor	(377+390)	767 kegljev
4. INGRAD Celje	(380+385)	765 kegljev
5. KRKA Novo mesto	(357+363)	720 kegljev
6. DRUŠTVO UPOKOJENCEV Novo mesto	(355+335)	690 kegljev
7. NOVOTEKS Novo mesto	(310+362)	672 kegljev
8. ŽELEZNIČAR Novo mesto	(306+342)	648 kegljev
9. ZIDAR Kočevje	(238+282)	520 kegljev

Knjižne novosti v knjižnici

- Katalog jugoslovanskih in mednarodnih standarda iz oblasti građevinarstva. Beograd, 1988
- Enciklopedija Jugoslavije. Zagreb, 1987
- Florjančič, J.: Planiranje, spremljanje in prestrukturiranje kadrov v OZD. Kranj, 1987
- Možina, S.: Ustvarjalno komuniciranje in informiranje v OZD. Kranj, 1986
- Kaltnekar, Z.: Organizacija delovnih procesov. Kranj, 1988
- Praktična primena ZUR-a. Beograd, 1988
- Samoupravni splošni akti. Ljubljana, 1988
- Priročnik za strokovni izpit iz varstva pri delu. Ljubljana, 1988
- TEB-ova zbirka propisa. Zagreb, 1988
- Hrgović, D.: Popis robe s oblicima izvoza i uvoza u carinskim stopama. Zagreb, 1988
- TEB-ov priručnik za investitore. Zagreb, 1988
- Jereb, J.: Strokovno izobraževanje in razvoj kadrov. Kranj, 1988
- Černetič, M.: Priročnik za delovodje: Nekatera poglavja za uspešno vodenje. Kranj, 1988
- Florjančič, J.: Kadri in informacijska tehnologija. Kranj, 1988
- Možina, S.: Usposabljanje za poslovodenje in organizacijo dela. Kranj, 1988
- Pavlica, M.: Register veljavnih predpisov SFRJ in SRS 1988. Beograd, 1988
- Ogrinc-Rape S. & Plavšak: Obligacijska razmerja. Ljubljana, 1988
- Zbirka skupnih stališč gospodarskega sodstva. Ljubljana, 1988
- Zakon o združenem delu. Ljubljana, 1988
- Ramovš, J.: Socialni delavec in alkoholizem. Ljubljana, 1988
- Kuhelj, J.: Kako in kdaj v pokoj. Ljubljana, 1987
- Tehniški slovar za ceste. Ljubljana, 1988
- Brdareski, B.: d BASE III plus. Beograd, 1988
- Zupančič, P.: Od prostorskih sestavin do lokacijskega dovoljenja. Ljubljana, 1988
- Budin, J.: Svetlovodi. Ljubljana, 1987
- Trontelj, J.: Meritve v elektroniki. Ljubljana, 1988
- Simič, Simac: Građevinska regulativa 88. Zagreb, 1988
- Beton Kalender 1988. Berlin, 1988
- Ilić, S.: Klasični drveni krovovi. Beograd, 1987
- Martinković, K.: Osnovi zgradarstva III. Beograd, 1988
- Chollet, H. M.: Vse o avtomobilu: Vozilo. Ljubljana, 1987
- Chollet, H. M.: Vse o avtomobilu: Motor. Ljubljana, 1987
- Vernez, Vienny, Zahner: Vse o avtomobilu: Avto elektrika. Ljubljana, 1987
- Projekti in razvoj. Ljubljana, 1987
- Turk, I.: Notranje revidiranje poslovanja. Ljubljana, 1988
- Reddin, W. J.: How to make your management style more effective. New York, 1987
- Butina, B.: Operacijski sistem DOS. Ljubljana, 1988
- Normativi i standardi rada u građevinarstvu: Visokogradnja. Beograd, 1987. K1, K2, K3, K4, K5
- Đukan, P.: Standardna kalkulacija. Zagreb, 1986
- Primjena aluminija u građevinarstvu. Split, 1988
- Blumenau, I.: Priročnik o uporabi opeke. Ljubljana, 1974
- Šilhard, V.: Suvremeno građenje. Zagreb, 1988
- Tomičić, I.: Priručnik za proračun armiranobetonskih konstrukcija. Zagreb, 1988
- Hart, Henn, Sontag: Atlas čeličnih konstrukcija. Beograd, 1987
- Reknagel: Grejanje i klimatizacija. Beograd, 1987

META DRAGMAN

(Nadaljevanje s 5. strani)

11. Tovarišu **Miranu Stanku** iz tozda Gradbenega operativa Krško za tehnično izboljšavo računalniškega programa gradbene kalkulacije.

Avtor računalniškega programa je z obširnimi navodili za uporabo, pravilno zasnovano in prilagodljivostjo uspel, da je nenadomestljiv v kalkulacijskem oddelku KTI-ja in v vsej gradbeni operativi v DO.

Pomembna elementa v tem programu sta planiranje in situiranje na osnovi izdelave kalkulacije, ki jih drugi znani programi nimajo.

12. Avtorja tehnične izboljšave **Franc Potočar** iz tozda MKI — sektor strojne instalacije in **Jože Gril** iz DSSS — tehnična služba za spremembo projekta vodovoda in tehnologije pri objektih turističnega naselja Stinica.

Predmet sta avtorja strokovno obdelala z upoštevanjem načina izvedbe kopalniških sten in velike serije enakih razvodov vodovodne instalacije v omenjenih stenah. Pri tem je nedvomno dosežen velik finančni prihranek z vidika instalaterskih in gradbenih del.

S takim načinom izdelave vodovodne instalacije je ohranjena tudi statična stabilnost armiranobetonske konstrukcije.

13. Tovarišu **Stanetu Medicu** iz tozda MKI — Kovinski izdelki za tehnično izboljšavo orodja za prebijanje odprtih za vložke cilindričnih ključavnic.

Avtor je z ročnim orodjem omogočil točen izsek odprtine pri izdelavi kovinskih vratnih kril. S tem je zamenjal zastarelo tehnologijo v proizvodnji, izboljšal delovne pogoje, omogočil lažjo montažo in skrajšal izdelovalni čas končnega izdelka.



14. Tovariša **Milan Šoštar** in **Andrej Bajc** oba iz tozda MKI — Sektor mehanizacija za tehnično izboljšavo dodatnih vezi pri rokovoplaču TORPEDO TB 1841 na ohišju polosovin.

Avtorja sta z realizacijo predloga popolnoma odstranila tehnično pomanjkljivost zadnjega mostu pri omenjenem rokovoplaču.

15. Tovarišu **Ivanu Mijoču** iz tozda MKI — Sektor kovinski izdelki za tehnično izboljšavo pri izdelavi glave podpore opažnih miz — s tečajem.

Avtor je z majhno spremembo v konstrukciji tehnološko zelo poenostavil izvedbo gibljive kotve. S to izvedbo se doseže prihranek na času in materialu, izboljša pa se tudi kvaliteta, saj odpade težko dostopen zvarni spoj, ki ga je bilo težko kvalitetno izvesti.

16. Tovarišu **Francu Jaklju** iz tozda MKI — sektor mehanizacija, oddelek srednja gradbena mehanizacija za tehnično izboljšavo na betonarni »Gradis« SB 500/35.

Avtor je z realizacijo tehnične izboljšave na omenjeni betonarni dokazal koristnost in upravičenost, ker je odpravil zastoje in povečal njeno kapaciteto, to je plod zdravega razmišljanja in zmanjšanja stroškov podjetja.

17. Avtorji tehnične izboljšave **Tomaž Bračko, Zdravko Bizjak, Janez Mavsar** in **Siniša Milojevič** vsi iz tozda Keramika za racionalizacijo mavčnih modelov.

Avtorji so z laboratorijsko analizo časa vezave in trdote posameznih mavcev prišli do spodbudnih rezultatov, ki so jih vpeljali v proizvodni cikel pri izdelavi mavčnih modelov za stiskanje — prešanje prečnic. S takim pristopom so zmanjšali porabo uvoženega AS-DUR mavca za 35%.

Istovčasno naj omenimo aktivnost tovariša Mavsarja na inovativnem področju za realizacijo koristnega predloga »Skrajšanje perforirane cevke, ki služi za izstisk pečnice po stiskanju v preši.

18. Tovariša **Darko Derlink** in **Ignac Žbontar**, oba iz DSSS — tehnična služba, za koristni predlog dvokapna strešna plošča 1 = 12,00 m do 19,20 m.

Avtorja sta s svojo izvedbo nakazala napredek v razvoju tehnologij gradnje armiranobetonskih montažnih objektov. Predlagana rešitev brez pomislekov in izračunov zagotavlja tudi ekonomske učinke v pogledu znižanja cene in konkurenčnosti naših konstrukcij na tržišču, zagotavlja pa tudi znatno krajši čas montaže, kar je za naročnike še kako pomembno.

19. Tovarišu **Ivanu Blažiču** iz tozda MKI — sektor elektro instalacije za koristni predlog univerzalnega vtiča in univerzalnega adapterja.

Avtor je z izdelavo omenjenega vtiča in adapterja omogočil normalno in sigurno obratovanje gradbene električne opreme, ki se

stalno seli z gradbišča na gradbišče. Z uporabo omenjenega se prepreči poškodbo navitja trofaznih električnih motorjev.

20. Tovarišu **Jožetu Tratniku** iz tozda MKI — sektor mehanizacija, oddelek vzdrževanje, za koristni predlog izboljšave pri servisiranju ročnih brusilnih in vrtalnih strojčkov.

Avtor je z odstranitvijo zračnosti statorskega paketa, ki pride zaradi izrabe ohišja pri obremenitvah, vprešal celofansko tlačno lepenko in s tem omogočil mehkejši spoj med paketom in ohišjem, zmanjšal vibracije in pogostost okvar.



21. Tovarišu **Jožetu Banu** iz Delovne skupnosti družbeni standard za koristni predlog zmanjšanja števila vrtljajev na ventilatorjih za prisilni vlek v kotlarni samskega doma.

Avtor predlaga po izračunu obratov za prisilni vlek, ker s tako porabo premoga ne doseže zadovoljive temperature v kotlu. Zaradi prevelikega izsesovanja iz peči pa izmetuje v ozračje premogov prah, kar je ekološko nesprejemljivo.

22. Tovariša **Andrej Eršte** in **Stane Lesjak** oba iz tozda Gradbeni sektor Novo mesto za koristni predlog šablone pri outinord opažu — kanalizacijski utor.

Avtorja sta s kovinsko šablono rešila problem ozemljitve in električne instalacije, ki poteka na tem mestu betonske konstrukcije pri stanovanjski gradnji Irča vas — Brod.

23. Tovarišu **Marjanu Berkopcu** iz tozda Gradbeni sektor Novo mesto za koristni predlog spremembe projekta gradnje za Razvojni center.

Avtor je z analizo prišel do zaključka, da se omenjeni objekt zgradi v montažni konstrukciji, kar so pristojne službe upoštevale, in objekt je bil zgrajen pred predvidenim rokom.

Tovariš Berkopec je s tem predlogom konkretno prispeval k

večji učinkovitosti poslovanja z analizo pred pričetkom gradnje.



24. Predlagatelja koristnega predloga tovariš **Jože Kerin** in tovarišica **Majda Gorenc** oba iz tozda Gradbeni sektor Krško.

Avtorja sta s kombinacijo stenskih opažev hunebeck in NOE pripravila varianto izvedbe zakloniščnih sten, s tem se zboljša vodotesnost in plinotesnost objekta, ker se vse stene izdelujejo istovčasno. Primer uporabe omenjene kombinacije se je uspešno uporabil pri izvedbi zaklonišča na Dalmatinovi ulici v Krškem.

25. Tovarišu **Sejfidinu Sušbašiču** iz Posebne delovne enote Zagreb za koristni predlog kovinskega opaža za betonske ERTE«.

Avtor je na osnovi betonskega okenskega okvira ERTE in predloga druge delovne organizacije izdelal kovinski opaž, katerega uspešno uporabljajo na gradbišču KD Malešnica.

26. Tovarišu **Andreju Kurniku** iz tozda Gradbeni sektor Ljubljana za invencijski predlog delovodskega dnevnika.

Avtor predloga je razčlenil pomembnost tovrstne dokumentacije, ki jo mora voditi sleherni delovodja pri svojem delu v DO. Predlagani delovodski dnevnik je vodilo za dobro organizirano in vodeno proizvodnjo in kot posnetek realizacije proizvodnje v tekočem dnevu.

Varstvo pri delu v gradbeništvu

Gradbeništvu je delo pod posebnimi delovnimi pogoji, ker se dela na prostem, na višini, pod zemljo, pod vodo in podobno, kar vse vpliva na povečano nevarnost za življenje in zdravje delavcev. Za zavarovanje delavcev pri delih je treba upoštevati varnostne ukrepe, ki jih določa Zakon o varstvu pri delu in Pravilnik o varstvu pri gradbenem delu.

Varno delo v gradbeništvu se začne že pri urejanju gradbišča.

Na podlagi posebnega elaborata mora biti gradbišče organizirano tako, da ne ogroža življenja in zdravja ljudi, ki se približajo gradbišču in da je zagotovljena največja varnost delavcev pri graditvi objekta. Običajna dela in zavarovanja pri delu so naslednja:

1. Zemeljska dela so vedno nevarna za zrušenje zemeljskih plasti, zato morajo biti od zgoraj navzdol brez podkopavanja in na globini več kot 1 m pod kontrolo strokovnega delavca. Razpiranje in podgrajevanje mora biti v skladu s projektom. Posebno pozornost je treba posvetiti inštalacijam v zemlji, da se ne poškodujejo in da ne poškodujejo delavcev.

V slučaju potrebe po miniranju se mora upoštevati posebne ukrepe in predpise o miniranju.

2. Zidarska dela se začnejo v zemlji in končajo pri strehi. Posebni varnostni ukrepi so potrebni pri uporabi materiala (apno in cement) in pri delih nad terenom. Pri višini več kot 1 m nad terenom je treba upoštevati posebne varnostne ukrepe pred padci delavcev z višine. To so varovalne ograje in varovalni odri.

Delavci pri takih delih morajo biti kvalificirani gradbeni delavci,

ki so zdravstveno sposobni za delo na višini.

3. Tesarska dela so potrebna pri zidarskih in betonerskih delih. Z izdelavo gradbenih odrov, opažev, ramp, lestev in podobno, tesarji pomagajo zidarjem pri vgrajevanju gradbenega materiala.

Gradbeni odri morajo biti izdelani po projektu in pred uporabo pregledani.

Lestve, ki se uporabljajo za dostop na odre in podobno, morajo biti pravilno izdelane in pravilno postavljene, da ne pride do padcev delavcev z lestve, prevrnitve ali zdrsa lestve.

4. Montažna gradnja mora biti na podlagi posebej izdelanega programa in pod neposrednim vodstvom strokovnega delavca na gradbišču. Pri tem morajo biti pravilno izbrana transportna sredstva in naprave za dviganje, prenašanje in spuščanje montažnih elementov.

5. Gradbena obrtna dela so sestavni deli pri gradnji objekta. Izvajati se morajo sporazumno in koordinirano s strani vodstva gradbišča.

6. Rušenje objektov ali njihovih posameznih delov je tudi sestavni del gradbenih del. Za vsako tako delo pa mora biti izdelan ustrezen program, nadzorovati pa ga mora strokovni delavec na gradbišču.

7. Minerska dela so potrebna pri zemeljskih delih in rušenju objektov. Pri tem je treba upoštevati posebne varstvene ukrepe za zavarovanje objektov in ljudi.

8. Električne inštalacije na gradbišču morajo biti izvedene in uporabljene v skladu s posebnimi varnostnimi ukrepi zaradi pogojev dela na prostem, v vlagi in podobno. Prosti električni vodi morajo biti zavarovani pred mehanskimi poškodbami. Redni morajo

biti tudi potrebni pregledi in električne meritve.

Kljub vsem tehničnim ukrepom pa je treba zaradi posebnih nevarnosti na gradbišču uporabljati tudi ustrezna osebna varovalna sredstva. V prvi vrsti so to varovalne čelade, ki zavarujejo delavčevo glavo pred poškodbami zaradi padanja materiala z višine in pred udarci z glavo ob ostre in trde predmete. Nič manj pomembni niso varovalni čevlji, ki varujejo nogo pred vbodi z žebli in stisnjenjem težkih predmetov.

Varovalne rokavice varujejo delavčeve roke pred mehanskimi poškodbami, opekljami, nizkimi temperaturami in podobno. Zelo pomembna pa so tudi varovalna očala za varovanje oči pred letječimi delci, močno svetlobo in jedkimi snovmi.

Vsi varnostni ukrepi na gradbišču zmanjšujejo tveganja poškodb, poklicnih obolenj in obolenj v zvezi z delom ter s tem zboljšujejo ekonomičnost dela ter zadovoljstvo delavcev.

Frantar Edo, varn. ing.

Člani sklada za drage medicinske aparate pri Občinskem odboru RK Novo mesto se v imenu tisoče žena, iskreno zahvaljujemo za vaš prispevek v akciji DARUJMO ZASE — Zahvaljujemo se v želji, da bomo v podobnih akcijah še stopili skupaj.

HVALA!

Te dni je minil dober mesec od začetka poteka dobrodelne akcije »Darujmo zase«, s katero so se zbirala sredstva za nakup aparata za zgodnje odkrivanje raka na dojki:

V to veliko akcijo smo se organizirano vključili tudi delavci tozda MKI in zbrali po sektorjih sledeče prispevke:

Mehanizacija:	320.000.— din
Avtoservis:	748.500.— din
Kovinski izdelki:	540.000.— din
Elektro inštalacije:	784.000.— din
Strojne inštalacije:	282.500.— din
Skupne dejavnosti:	530.000.— din
kar skupaj zneso	3.205.000.— din

Tako bo ta dragoceni aparat kupljen tudi s prispevki naših delavcev, ki so v tej dobrodelni akciji pokazali veliko zavest. Po podatkih sredstev javnega obveščanja so bili prvi pregledi že v torek, 8. novembra popoldne, s prvimi sistematskimi pregledi pa bodo pričeli sredi novembra.

Slovesnost ob predaji mamografa je bila v četrtek, 10. novembra, ob 12.00 uri v jedilnici bolnišnice Novo mesto. Ob tej priložnosti so slovesno predali ček z zbranim denarjem, na mamograf pa so pritrdili spominsko ploščo z naslednjim napisom: Mamograf so v veliki dobrodelni akciji DARUJMO ZASE kupili Dolenjci, Belokranjci in Posavci.

Brez bojazni, da bi vse to izzvenelo kot lastna samohvala, bomo zabeležili še povzetek tednika Dolenjski list, kjer dajejo delavce tozda MKI v GIP »PIONIR« za zgled tudi vsem tistim, ki so denarni prispevek obljubili preko valov Studia D, pa tega niso izpolnili.

Jožica Fabjan,
TOZD MKI

PIONIR

GRADBENO INDUSTRIJSKO PODJETJE NOVO MESTO

Ponudimo svoje znanje drugim in pri drugih se učimo

Na podlagi lanskoletnih raziskav ocenjujemo, da obstaja na Dolenjskem veliko znanja, ki bi si ga strokovnjaki lahko medsebojno izmenjavali in za katerega je zainteresirana tudi širša strokovna javnost.

Društvo ekonomistov Dolenjske s tem pismom poziva vse strokovnjake in njihove organizacije, da oblikujejo ponudbo svoje storitve (glej priloženi vzorec) in jo pošljejo na naslov: Društvo ekonomistov Dolenjske, 68000 Novo mesto, Kandijska 5.

Ponudbo lahko oblikujete kardakoli, jo sproti dopolnjujete in popravljate vse dotlej, dokler ne pride do dogovora z bodočim uporabnikom. Ponudbo lahko pošlje strokovnjak sam, v njegovem imenu njegova OZD ali pa OZD sama. Ponudbo pošlje ponudnik takrat, ko oceni, da je lahko koristna za kateregakoli uporabnika in ko svojo ponudbo lahko ovrednoti za optimalno uporabo (za znanega uporabnika ali uporabno pri večih uporabnikih).

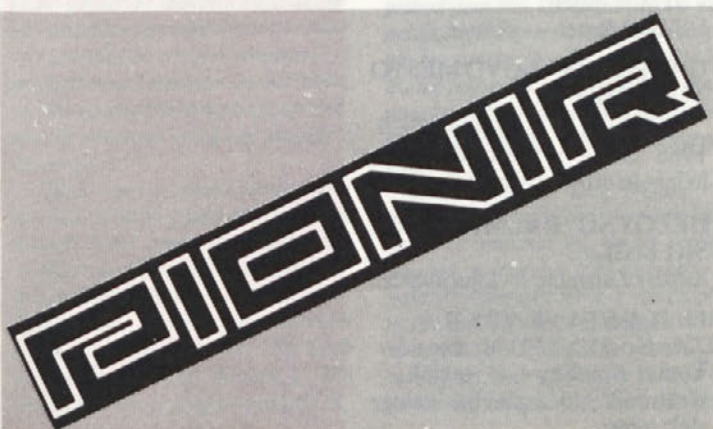
S tem pismom tudi pozivamo posameznike in organizacije združenega dela, da na isti naslov sporočajo svoje potrebe po storitvah (glej priloženi vzorec), še posebno v primeru, če imajo probleme, ki jih sami ne morejo rešiti ali pa da je obseg teh storitev tako velik, da bi bila OZD ali posameznik zainteresirani, da se organizira na Do-

lenjskem (n. pr. računalniško izobraževanje, zunanjetrgovinski servisi itd. Tudi v tem primeru posreduje iniciator potrebo takrat, ko nastane.

Društvo bo s pomočjo računalnika ponudbe in potrebe posredovalo med ponudniki in uporabniki individualno, s pismenimi sezname ali pa bo v primeru večjega obsega povpraševanja in ponudbe poskrbelo za redno objavljanje v sredstvih javnega obveščanja. Posredovanje bo brezplačno vse dotlej, dokler ne nastajajo večji stroški oz. dokler se neka storitvena dejavnost ne usposobi za samostojno delovanje. Društvo ne stopa v poslovni odnos med ponudnikom in uporabnikom, razen za izrecno zahtevo in skladno s svojimi samoupravnimi akti.

Ker mineva industrijska doba, moramo zlasti strokovni kadri strokovno drug drugemu pomagati, pri tem upoštevati etiko našega poklica ter poštenje pri vrednotenju lastne ustvarjalnosti.

PONUĐITE DRUGIM SVOJE ZNANJE IN PRI SVOJEM DELU BOLJ KOT SEDAJ IZRABITE ZNANJE DRUGIH, SAJ BOŠTE NA TA NAČIN NAJVEČ PRISPEVALI K ZAPOSLITVI MLADIH OZ. SVOJIM OTROK, K PREMAGOVANJU GOSPODARSKIH TEŽAV IN KVALITETI ŽIVLJENJA.



DED
CAOP Pionir

Namenklatura storitev

Tab.str.

mesec leto

EKONOMIKA POSLOVANJA OZD, SIS ali DPS

- ekspertize o ekonomiji poslovanja
- ocene poslovanja in revizija
- racionalizacija vseh vrst evidenc
- ugotavljanje bonitet in solventnosti poslovanja
- primerjalne analize
- načrtovanje proizvodov in storitev, organizacij in dejavnosti
- analiza gospodarskih pojavov
- metodologija obračuna in kalkulacij
- izdelava ekonomskega dela investicijskega elaborata
- itd. (dopišite)

Računalništvo

- uvajanje PC v poslovanje
- računalniško programiranje in komuniciranje
- organizacija računalniških obdelav
- izobraževanje računalnikov
- izvedba seminarjev za uporabo računalnikov
- izvedeniška mnenja o računalniških prevarah
- itd. (dopišite!)

Načrtovanje in projektiva

- projektiranje velikih prireditev
- projektiranje razvoja proizvodov, storitev, trga, OZD, SIS ali DPS
- načrtovanje v trgovini, turizmu in drugje
- nadzor nad izvajanjem investicijskih del
- svetovanje pri izboru določene dejavnosti in uvajanju novosti v delu
- oblikovanje ponudbe in izvedba razpisa o oddaji investicijskih in drugih del
- projektiranje organizacije dela
- desing
- itd. (dopišite!)

Marketing

- metode marketiranja proizvodov in storitev
- menagement
- posredovanje v prodaji izdelkov in storitev, nepremičnin in umetnin
- storitve raziskave trga
- zbiranje in posredovanje podatkov o možnosti trgovanja, investiranja in skupnih vlaganj
- turistična agencija
- itd. (dopišite!)

Organizacija dela

- svetovanje pri spremembah tehnološke in samoupravne organiziranosti
- svetovanje pri organiziranju arhiviranja in mikrofilma
- organizacija kadrovske evidenc, evidenc o delovnem času, izobraževanju, letovanju itd.
- izdelava analiz organiziranosti in priprava elaborata o ekonomski upravičenosti sprememb
- organizacija obiska velikih prireditev
- svetovanje in opravljanje knjigovodsko-računovodskih poslov
- koncentriranje samoupravnih splošnih aktov
- itd. (dopišite)

Financiranje

- svetovanje pri financiranju inozemskih poslov
- prodaja vrednostnih papirjev, dolgov itd.
- svetovanje v poslovanju z valutami, hranilnimi vlogami, deponiti itd.
- svetovanje v financiranju naložb in nadzor nad izvajanjem načrta financiranja
- izvedeniška mnenja iz področja financiranja zavarovalništva itd.
- itd. (dopišite)

Financiranje

- svetovanje pri financiranju inozemskih poslov
- prodaja vrednostnih papirjev, dolgov itd.
- svetovanje v poslovanju z valutami, hranilnimi vlogami, deponiti itd.
- svetovanje v financiranju naložb in nadzor nad izvajanjem načrta financiranja
- izvedeniška mnenja iz področja financiranja zavarovaln. itd.
- itd. (dopišite)

Poučevanje in dopisništvo

- poučevanje tujih jezikov
- strokovna predavanja
- poučevanje v šoli izven delovnega časa
- prevajanje
- prispevkov za objavo v sredstvih javnega obveščanja
- itd. (dopišite)



DUŠANU KOSU V SPOMIN!

Usoda, neločljiva spremljevalka človeškega življenja, je v ponedeljek, 17. 10. 1988, v 24. letu starosti iztrgala iz družine in širokega kroga prijateljev in znancev ter sodelavcev prizadevnega sodelavca Dušana Kosa.

Tinetu v spomin in opravičilo

V našem vsakdanjem življenju velikokrat doživimo trenutke ločitve — slovesa. Vsako slovo je na svoj način žalostno, zaskrbnjujoče in boleče. Če pa je to poslednje slovo od nekdanjega dolgoletnega sodelavca, ima to še toliko večji pomen. In za enega takšnih doživetij smo bili večina nas, delavcev sektorja Krško, prikrasani, ker nismo bili obveščeni, da je dokončal svojo plodno življenjsko pot naš dolgoletni tesar Martin Tomšič iz Čerine pri Čatežu.

Pokojni Tine je bil dobro znan, posebno starejši generaciji Pionirjeve družine. Pripadal je tisti plejadi delavcev, ki so s svojo zagnanostjo in sposobnostjo, predvsem pa z ljubeznijo do dela in pripadnostjo kolektivu udarjali močne temelje današnje mogočne Pionirjeve hiše. Takrat v daljnem 1956. letu, ko se je pokojni Tine zaposlil pri nas, je bilo še vse delo in transport ročno. Zato pa so bile vrline, kakršne je imel, še kako pomembne. Vedno je bil zanesljiv izvajalec

Rodil se je 19. 6. 1965 v Novem mestu. Osnovno šolo je obiskoval v Bršljinu. Po končani osnovni šoli se je vpisal v šolo za avtoelektrikarja v Ljubljani in jo tudi uspešno končal. Letos se je vključil tudi v študij ob delu na elektroteh. šoli v Novem mestu.

Njegova prva zaposlitev je bila pri Pionirju, kjer je delal do te krute ločitve najprej na Avtoservis. Ko smo opazili njegovo prizadevnost in vestnost pri delu, zavedajoč se njegovega položaja in osebnih vrtilin, ki jih je kazal pri opravljanju dela, smo skrbno načrtovali njegovo nadaljnje usposabljanje, zato smo ga po služenju vojaškega roka prerazporedili na delo v drug sektor.

Vendar je nesreča izpolnitev tega cilja prekinila.

Kot vsak mlad človek si je tudi on želel urediti družino, a mu je kruta usoda to preprečila.

Cesta je zahtevala še eno življenje mladega in vestnega delavca, polnega elana in načrtov.

Dušan, hvala ti za vestno delo, za vsa prizadevanja, ki so imela cilj, da bi zrasel mogočnejši Pionir.

Jožica Fabjan,
TOZD MKI

sprejetih delovnih nalog, še več, opravljal jih je vestno, zavzeto in s polno mero dobre volje, vse do odhoda v zasluženi pokoj oktobra 1974.

Nepozabna nam ostanejo v spominu nešteta proslavljanja delovnih zmag — »likofov« — kako je s svojim petjem razveseljeval sebe in ostale prisotne. V tej vrtilini je bil domala neprekosljiv. Posedel je prefinjeno izostreni posluš, kakor tudi čisti glas v razponu od zvonkega tenorja do zametnega drugega basa.

Dragi Tine! Teško se sprijaznimo z žalostno resnico, da je za vedno zamrla tvoja pesem in da si življenje, ki si ga nekoč tako ljubil, v agoniji težke boleznine tako zasovražil. S svojo nepričakovano usodno odločitvijo si prizadel svojo družino, ki ti je vedno pomenila vse, pa tudi nas, ki smo te cenili in spoštovali kot dobrega, zvestega sodelavca in prijatelja. Naj ti bo teh nekaj utrinkov iz naše skupne preteklosti v spomin in opravičilo, ker se nismo udeležili tvojega poslednjega slovesa, obenem pa tudi nam v opomin, da se kaj takega v bodoče ne bi več ponovilo.

Ivan Kene
(v imenu vsega tozda)

Ob boleči izgubi našega dragega sina in brata DUŠANA KOSA se iskreno zahvaljujemo sodelavcem iz tozda MKI in DSSS za denarno pomoč, izražena sožalja, podarjeno cvetje ter za spremstvo na njegovi zadnji poti.

KOSOVI

živa
kronika

Kadrovske spremembe v tozdu Gradbeni sektor Novo mesto v mesecu oktobru in novembru 1988.

V delovno razmerje so sprejeti:

Gradbenec I. — pripravnik — zidar

1. Anžlovar Aleksander
2. Bergant Franc
3. Fabjan Jože
4. Husič Anton
5. Jerčinovič Dušan
6. Kušan Mladen

Gradbenec II. — pripravnik — zidar

1. Gornik Mirko
2. Kašič Alojz
3. Luthar Dušan
4. Perpar Leopold

Gradbeni tehnik — pripravnik

1. Mejaš Jože

Iz JLA se je vrnil:

1. Tubanovič Juro — delavec

Delovno razmerje je prenehalo za:

1. Močiča Miladina — delavca
2. Gerzića Sulejmana — zidarja
3. Jušiča Safeta — delavca

Delovno razmerje je prenehalo zaradi izrečenega disciplinskega ukrepa za:

1. Hasanamidžića Samila — tesar

Upokojili so se:

1. Dizdarevič Rasim — delavec
2. Huskić Medžid — delavec
3. Nikolić Dušan — delavec
4. Jušič Mujo — zidar

V JLA je odšel:

1. Abdić Ismet — delavec

GIP »PIONIR« NOVO MESTO TOZD MKI

V času od 2. 8. 1988 do 29. 9. 1988 so bile v tozdu MKI naslednje kadrovske spremembe:

DELOVNO RAZMERJE JE SKLENIL:

Robert Zupančič — ključavničar

IZ JLA STA SE VRNILA:

Jože Novak — PU ključavničar
Tomaž Smolič — el. tehnik — elektronik, ki opravlja naloge elektroinst.

KOT PRIPRAVNIKI SO SKLENILI DELOVNO RAZMERJE:

Dean Đurić — monter VO
Andrej Gabrijel — avtomehanik
Jože Hudoklin — avtomehanik
Franci Kastelic — str. mehanik
Marko Kirar — strugar
Anton Kukman — avtomehanik
Tomaž Lavrič — avtomehanik
Robert Pureber — monter CK
Zvonko Rudman — konstr. ključavničar

Jože Smrekar — avtomehanik
Silvo Staniša — str. mehanik
Marjan Šinkovec — ključavničar
Andrej Virč — avtomehanik
Tomaž Vrtačič — konstr. ključavničar
Srečko Žagar — avtomehanik
Jože Žibert — ključavničar
Anton Žugelj — avtokelpar

V JLA SO ODŠLI:

Medid Habibović — strojnik TGM
Samo Krušič — monter CK
Zvone Rudič — ključavničar
Klemen Šiler — elektrotehnik
Alojz Vene — avtoličar

DELOVNO RAZMERJE SO PREKINILI:

Slavko Hočevar — avtoličar
Franc Hrastar — PU monter CK
Anton Kump — el. delovodja
Zoran Mišič — strugar
Milovan Sukur — strugar
Jože Uhernik — avtomehanik
Pavel Žagar — voznik

TOZD METLIKA

Delovno razmerje so prekinili:
Marjan Vrbos — pleskar
Robert Romih — pleskar

VESNA GOLOB

PIONIR

Pionir je glasilo kolektiva GIP Pionir Novo mesto. Izhaja enkrat mesečno v nekladi 3500 izvodov. Odgovorna urednica: Katjuša BORSAN, namestnica: Štefka ŠEGA (Gradbena operativa Novo mesto). Člani uredniškega odbora: Boris POŽEK, (Gradbena operativa Ljubljana), Rudolf SOPINA (Gradbena operativa Zagreb), Ivan REPEC (Gradbena operativa Krško), Cvetka ŽABKAR (Togrel), Mladen GORŠE (Gradbena operativa Metlika), Tomaž BRAČKO (Keramika in zaključna dela), Darko PANDUR (Lesni obrat), Slavko BAŠELJ (Mehanizacija, kovinarstvo, instalacije), Marija BAČAR (Projektivni biro), Cvetka CIRNSKI (Interna banka), Anton MIHOLIČ (Skupne službe), Miha MAJERLE (DS Družbeni standard).

Naslov uredništva: PIONIR, glasilo kolektiva GIP Pionir, 68000 Novo mesto, Kettejev drevored 37.

Lektoriranje, tehnična ureditev, stavek, montaža in filmi: DIC Novo mesto. Tisk: Tiskarna Novo mesto.